

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 492/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 111/2006 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 77/2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 111/2006 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 77/2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 23. februára 2006 na okresnom súde odporovaciu žalobu, ktorou sa proti v žalobe uvádzaným osobám domáhal určenia neúčinnosti predaja bytu uskutočneného sťažovateľovým dlžníkom. V sťažnosti opisuje úkony, ktoré vo veci okresný súd postupne vykonával, poukazujúc zároveň na dlhšie obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu— konkrétne obdobie od januára 2008 do augusta 2009 a obdobie od decembra 2009 do februára 2011. Nadväzne na uvedené sťažovateľ poukazuje na odpoveď predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr. 2219/2011 z 1. januára 2012 v súvislosti s prešetrovaním vybavenia sťažnosti proti postupu okresného súdu, ktorá k uvedenému dňu mala konštatovať vznik prieťahov v konaní okresného súdu, pričom neprítomnosť sťažovateľa na nariadených pojednávaniach nemala byť z jej strany vyhodnotená ako príčina vzniku zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že v napadnutom konaní vydal okresný súd 9. mája 2012 rozsudok, ktorým sťažovateľovu žalobu zamietol, pričom sa tak podľa neho dopustil „vydania tzv. šokujúceho rozhodnutia“. Uvedený rozsudok mal okresný súd doručovať účastníkom konania viac ako rok, čo podľa neho «nesvedčí o efektívnej práci súdu... Po opakovanom predložení spisu a dodnes je KS Ba je pasívny. Výsledkom je, že stav právnej neistoty v danej kauze v neprospech [REDAKOVANÉ] trvá už osem rokov!...

Sťažovateľ... tvrdí, že OS Ba II bol od marca 2006 do apríla 2012 výrazne procesné neefektívny, pracoval nesústredene, nekonceptčne. Voči obštrukčným žalovaným bol príliš benevolentný, procesno-právne inkonzekventný. Konanie porušovateľa (teda OS Bratislava II) bolo masívne poznačené zbytočnými prieťahmi, pričom tento fakt priznalo vedenie KS Ba. Konštatujeme, že involvovaný všeobecný súd prvej inštancie dlhodobo a bezdôvodne nerealizoval to právo na súdu ochranu a právo na spravodlivý a súčasne primerane rýchly

proces, ktoré je procesnej strane (v danej afére žalobcovi [REDAKOVANÉ], sťažovateľovi v intenciách tohto podania) ústavne garantované. Už sme uviedli, že spor bol iniciovaný [REDAKOVANÉ] podaním z februára 2006. Priamo sa teda natíska poukaz na záväzný právny názor Ústavného súdu SR : lehota presahujúcu obdobie troch rokov je neakceptovateľná na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky... Zdlhavosť konania všeobecného súdu totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby (a tu reálne hovorí sťažovateľka aj v záujme je procesného kontrahenta) do tej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a je teda ohrozené vo svojej podstate...

Protiústavným postupom porušovateľa OS Ba II a porušovateľa KS Ba došlo a dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci v súdnom konaní bez zbytočných prieťahov. Konkrétne obaja porušovatelia (hoci prioritne porušovateľ I) svojím postupom porušili čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keď bez zjavných príčin a najmä vzhľadom na charakter prejednávanej veci, svojou neefektívnou procesnou prácou a pretrvávajúcou nečinnosťou spôsobovali a stále spôsobujú sťažovateľovi mimoriadne ťažkosti. Predmetný spor zo skutkového, ani z právneho hľadiska pritom nevykazuje črty mimoriadnej náročnosti a právnej zložitosti. Dá sa povedať, že v činnosti justície je obvyklý; „procesná technológia“ konania o odporovaní právneho úkonu je a musí byť všeobecným súdom dostatočne známa a rutinná. V tomto kontexte poukazujeme aj na § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.»

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 C 111/2006 porušil právo [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Co 77/2014 porušil právo [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. *Krajskému súdu v Bratislave sa v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Co 77/2014 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.*

4. [REDAKOVANÉ]... *sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000,- €..., ktoré je povinný zaplatiť Okresný súd Bratislava II a vo výške 2.000, €... ktoré je povinný zaplatiť Krajský súd v Bratislave...*

5. *Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ]... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej...“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

1. K namietanému porušeniu označeného práva postupom okresného súdu

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05) vyplýva, že ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už k porušovaniu označeného základného práva nedochádzalo, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je totiž odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci.

V súvislosti s tým ústavný súd už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných

práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

V danom prípade priamo zo sťažnosti vyplýva, že vo veci bol 9. mája 2012 vyhlásený rozsudok, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Ústavný súd dopytmi na okresnom súde a na krajskom súde zistil, že spis bol po doručení rozsudku a vykonaní nadväzujúcich procesných úkonov spolu s podaným odvolaním doručený krajskému súdu 18. februára 2014. Na krajskom súde je vec vedená pod sp. zn. 3 Co 77/2014 a o odvolaní sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu rozhodnuté. Krajským súdom nebol vo veci nariadený ani žiaden termín pojednávania.

Ústavný súd konštatuje, že doručením rozsudku okresného súdu a vykonaním ostatných úkonov, ktoré v spojitosti s podaním odvolania podľa § 209 a § 210 Občianskeho súdneho poriadku okresný súd musel vykonať, boli z jeho strany vykonané všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Ďalší postup ani úkony vo veci už okresný súd vykonávať nemôže, a preto je potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako na takú, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila rozhodnutím vo veci samej za predpokladu, že toto rozhodnutie bude napokon konečným rozhodnutím vo veci samej, a to aj napriek podanému odvolaniu a vykonaniu riadneho opravného konania.

Okresný súd teda v čase podania sťažnosti na ústavnom súde (február 2015) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania. Súčasne je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prietahom, resp. nečinnosti, ako to tvrdí sťažovateľ, v konaní pred okresným súdom nedochádzalo (a to aj napriek tomu, že vo veci nebolo ešte rozhodnuté právoplatne). Preto je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť (napr. II. ÚS 275/06, IV. ÚS 119/2011, III. ÚS 153/2013).

Vzhľadom na to ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti, ktorou bolo namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov konaním okresného súdu vedeným pod sp. zn. 8 C 111/2006, odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd však pripomína, že prípadné zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie by v súhrne s doterajším konaním okresného súdu mohlo založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prieťahov okresného súdu a prípadné neefektívne (nesústredené) konanie okresného súdu alebo konanie poznačené jeho zjavnou nečinnosťou by mohlo byť v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo by v danom prípade nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označeného práva postupom krajského súdu

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V prípade namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov považuje ústavný súd za takýto právny prostriedok nápravy s účinnosťou od 1. apríla 2005 aj sťažnosť adresovanú predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento právny názor reflektuje i ustálená judikatúra ústavného súdu (napr. IV. ÚS 153/03, I. ÚS 164/2010, III. ÚS 391/2010).

Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. februára 2015 prostredníctvom svojho právneho zástupcu domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy aj vo vzťahu k postupu krajského súdu, ktorý vo veci koná od 18. februára 2014 na podklade odvolania podaného sťažovateľom. Zo sťažnosti ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľ v minulosti podal sťažnosť na zbytočné

prieťahy v súdnom konaní proti postupu okresného súdu, počas odvolacieho konania však postup krajského súdu u predsedu tohto súdu podaním podľa § 62 zákona o súdoch nenamietal. Sťažovateľ pritom v sťažnosti sám uvádza, že *«upustil od „planého“ sťažovania sa inštrumentárium zákona č. 757/2004 Zb. o súdoch»*.

Ústavný súd však v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej sa v prípade namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v odvolacom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyžaduje aj podanie sťažnosti predsedovi tohto súdu podľa § 62 zákona o súdoch (m. m. III. ÚS 160/2013). Z obsahu sťažnosti a jej príloh zároveň nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky ustanovenej v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Skutočnosť, že krajský súd o sťažovateľom podanom odvolaní nerozhodol ani jeden rok od predloženia veci okresným súdom, však takúto povinnosť sťažovateľa vyčerpať uvedený právny prostriedok nápravy namietaného porušenia základného práva nevyučuje. Uvedená dĺžka odvolacieho konania pritom podľa názoru ústavného súdu svojou intenzitou nesignalizuje taký zásah do základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, pre ktorý by trvanie ústavného súdu na vyčerpaní tohto právneho prostriedku nápravy porušeného práva mohol chýbať reálny význam.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zvyšnú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ napádal postup krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť, pretože sťažovateľ nepreukázal využitie dostupného právneho prostriedku nápravy, ktorý mal podľa zákona o súdoch k dispozícii (obdobne II. ÚS 263/07, III. ÚS 160/2013).

V závere ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde a nebráni ani tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí a v prípade zotrvania na stanovisku,

že postupom krajského súdu dochádza k zbytočným prieťahom, sťažovateľ predložil ústavnému súdu novú sťažnosť (obdobne I. ÚS 182/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015